

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

1. Czy warto uczyć się religii ?

Do wykorzystania na katechezie wstępnej. Wstęp

Katecheta przedstawia się. Może w dwóch, trzech zdaniach powiedzieć, dlaczego uczy religii (świadectwo osobiste). Potem zapowiada, że dzisiaj chciałby porozmawiać o tym, czy warto uczyć się religii, a następnie prezentuje film.

– Na dobry początek obejrzymy krótki film. Składa się on z wypowiedzi uczniów i katechetów na temat, o którym wspomniałem: Co dają lekcje religii? Dlaczego uczyć się religii?

Po obejrzeniu filmu, katecheta rozmawia z uczniami.

– Ciekaw jestem, co wy powiedzielibyście, występując w tym filmie. Czy ktoś chciałby wypowiedzieć się na zadane w filmie pytania?

– Jakie jeszcze mogą być motywy chodzenia na katechezę? Na pewno spotkaliście się z różnymi...

Katecheta nie komentuje wypowiedzi uczniów.

– Abyśmy wszyscy poznali się lepiej, przeprowadzę krótką anonimową ankietę.

Katecheta przeprowadza ankietę, podobnie jak w scenariuszu katechezy w „Poradniku metodycznym” na s. 8, zmieniając jednak pierwsze pytanie:

Zapiszcie numer pytania: 1 i wybierzcie odpowiedź, wpisując tylko literę.

Czy chodzisz na religię:

A) dlatego, bo rodzice ci każą (gdybyś nie musiał, to nie chodziłbyś)?

B) bo chcesz się dowiedzieć czegoś nowego, interesującego (bo lekcje religii mogą być ciekawe)?

C) bo chcesz lepiej zrozumieć swoją wiarę, poznać lepiej Jezusa Chrystusa?

– Oczywiście można wybrać dwie odpowiedzi, np. B i C.

Pozostałą część ankiety i całej katechezy przeprowadzamy zgodnie ze scenariuszem.

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

2. Zrozumieć Biblię

Do wykorzystania na katechezie 10. Sens i pochodzenie świata

Podsumowanie katechez 7-9

Film odtwarzamy w „Części wstępnej” katechezy 10 - „Poradnik metodyczny”, s. 53, po modlitwie.

Powtarzamy najpierw z uczniami trzy zasady interpretacji Biblii i zapisujemy je na tablicy.

1. znajomość kontekstu zdaniowego i kulturowego;
2. znajomość znaczenia słów w oryginale;
3. zrozumienie środków stylistycznych oraz form i rodzajów biblijnych (gatunków literackich).

Polecamy uczniom, by podczas oglądania filmu

- a) zwrócili uwagę, jak te trzy zasady wyjaśnia autor filmu;
- b) powiedzieli, jakie błędy popełniają ludzie w interpretacji Biblii.

Ad. a)

Fragmety filmu dotyczące zasady 1. Trzeba poznać ludzi, którzy pisali Księgi Pisma Świętego i czasy w jakich żyli; zwyczaje i tradycje ich czasów.

Czytanie Biblii bez znajomości kontekstu jest podobne do patrzenia na człowieka, który jest zawieszony w próżni: nie widać gdzie jest, co robi, o co mu chodzi.

Fragmety filmu dotyczące zasady 2. Biblia była pisana w języku hebrajskim i greckim; trzeba dobrze znać oryginały, żeby rozumieć, co ludzie chcieli przekazać.

Fragmety filmu dotyczące zasady 3. Gatunki literackie w Biblii: np. wiersz, pieśń, bajka, kronika, list.

Znajomość znaczenia symbolicznego liczb, np. znaczenie liczby 7.

Ad. 2.

Ludzie często odczytują zawarte w Biblii informacje dosłownie, np. stworzenie świata w siedem dni. Niejednokrotnie czytają Ją jak książkę historyczną albo dotyczącą nauk przyrodniczych, a nie jak przesłanie dla bliźnich, np. dwa opisy stworzenia człowieka: człowiek jest najważniejszym stworzeniem, wszystko zostało stworzone dla niego.

Po takiej analizie filmu przechodzimy do tematu zgodnie ze scenariuszem w „Poradniku metodycznym” od s. 54.

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

3. Bezsilna nienawiść

Do wykorzystania na katechezie 13. Zazdrość, która zabija

Przed końcową modlitwą wracamy do przykładów, które padły na początku katechezy.

– Na początku lekcji zastanawialiśmy się, co może być przyczyną agresji młodych ludzi.

Zapraszam was do obejrzenia filmu, w którym pada pytanie jakby o jeden krok dalej:

co z taką agresją robić, jak postępować, żeby nie stać się jednym z trybików takiej niszczącej spirali przemocy. Może komuś z was ten film pomoże poradzić sobie w trudnej sytuacji.

Po prezentacji uczniowie mogą podzielić się swoimi wrażeniami albo opowiedzieć o swoich „dobrych sposobach” radzenia sobie z czyjąś „bezinteresowną nienawiścią”.

Katecheta prowadzi modlitwę końcową zgodnie ze scenariuszem w „Poradniku metodycznym” na s. 74.

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

4. Zaufać Bogu

Do wykorzystania na katechezie 17. Zaufaj Mi

Film wyświetlamy zaraz po początkowej modlitwie w „Części wstępnej katechezy” - „Poradnik metodyczny”, s. 89.

Uczniowie po obejrzeniu filmu mogą najpierw podzielić się wrażeniami, których jednak katecheta nie komentuje.

Rozmowa i zadania.

– Zostawcie miejsce – jedną linijkę – na wpisanie tematu. Notatkę zacznijcie od wykonania zadania. Każdy wpisze swoją propozycję tytułu filmu. Jaki inny tytuł można nadać filmowi?

Po chwili katecheta prosi, by chętni uczniowie przeczytali swoje propozycje. Proponujemy, by ci, którzy nie mieli pomysłu na własny tytuł, wpisali ten spośród przedstawionych, który im się spodobał.

– Jak sądzicie, komu trudniej zaufać: trenerowi z filmu czy Panu Bogu?

W zależności od zaangażowania uczniów i wycucia przez katechetę potrzeb klasy, można rozwinąć ten punkt, prosząc uczniów o uzasadnienie odpowiedzi. Można także poprzestać na samym wyborze (trenerowi/Panu Bogu) i, nawiązując do tego wyboru, przejść do pytań powtórkowych o Abrahamie („Poradnik metodyczny”, s. 89).

– Na poprzedniej katechezie poznaliśmy bliżej relacje między Bogiem i Abrahamem.

Jak Abraham okazał zaufanie Bogu? Dlaczego opuścił ziemie rodzinne?

Dzisiaj poznamy jeszcze jedno doświadczenie Abrahama i zastanowimy się nad tym, na czym polega zaufanie do Boga.

Katecheta przechodzi do czytania tekstu Pisma Świętego („Część zasadnicza katechezy”, „Poradnik metodyczny”, s. 89).

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

5. Okrutny Bóg?

Do wykorzystania na katechezie 21. Daję wam ziemię przymierza

Film wprowadzamy po wykonaniu zadania 1 i po przeczytaniu fragmentu Pisma Świętego (Księgi Jozuego).

Podobnie jak w scenariuszu zamieszczonym w „Poradniku metodycznym”, s. 106, katecheta stawia pytanie:

- Czy można mówić o dobroci i miłości Boga, skoro w Starym Testamencie, np. w Księdze Jozuego, Bóg nakazał zabijać wrogów i niszczyć ich miasta, np. Jerycho?

Uczniowie odpowiadają na to pytanie na podstawie swojej wiedzy albo intuicji. Katecheta nie komentuje.

W tym miejscu w „Poradniku metodycznym” uczeń powinien przeczytać tekst „Okrutny Bóg?”. Jednak dysponując filmem pod tym tytułem, właśnie w tym momencie katechezy prezentujemy go i wracamy do pytania o okrucieństwo Boga.

- Jak problem „okrucieństwa Boga” w biblijnych opisach wyjaśnia tato Jacka?

Konkluzja rozmowy: Bóg nie traktuje człowieka jak mechanizm, który On nastawia, a „urządzenie” działa, jak On chce. Nie jest też dyktatorem, zmuszającym lud, by był „dobry”. Wychowuje naród wybrany powoli i cierpliwie, pomimo różnych jego błędów i grzechów, pomimo zwyczajów, które nam mogą wydawać się okrutne.

Katecheta zadaje zadanie 2 do domu pisemnie i przechodzi do zadania 3.

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

6. Poświęcić życie

Do wykorzystania na katechezie 26. Poświęcić życie

Film wykorzystujemy na drugim etapie „Części zasadniczej katechezy”, na początku opracowania zadania 4, jako jego integralną część („Poradnik metodyczny”, s. 128).

Katecheta zapowiada.

– Obejrzymy film, którego bohaterami mogłaby być większość z was. I pewnie znacie osoby podobne do pani Ani z filmu.

Po prezentacji filmu katecheta rozmawia z uczniami, stawiając pytania.

– Czy bohaterka filmu, Magda, wydaje się wam egoistką, czy osobą, która potrafi poświęcić się dla kogoś innego?

– Jak sądzicie, czy trudniej jest zostać bohaterem, kiedy naraża się życie i ginie za wiarę albo za drugiego człowieka, czy też trudniej na co dzień być dobrym dla innych i codziennie coś dla nich poświęcać?

Katecheta słucha wypowiedzi uczniów, a potem poleca wybranemu uczniowi przeczytanie tekstu „Cierpienie w cierpliwościach” („Podręcznik ucznia”, s. 64-65).

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

7. Czy dobro można narzucić?

Do wykorzystania na katechezie 45. Czy dobro można narzucić?

Film pokazujemy po początkowej modlitwie. Traktujemy go jako wstęp do zadania 1 - „Poradnik metodyczny”. s. 211. Przed prezentacją zapowiadamy:

– W początkowych scenach filmu, który za chwilę zobaczycie, ojciec i córka spierają się. Oboje są przekonani o swojej racji, przedstawiają liczne argumenty na poparcie swoich tez, ale emocje, które dochodzą do głosu, przeszkadzają im we wzajemnym słuchaniu się. Spróbujcie popatrzeć na zaprezentowaną sytuację z dystansu i zapamiętać, jak uzasadniał swoją postawę ojciec, a jak jego córka, Ania.

Po obejrzeniu filmu prosimy, by uczniowie zastanowili się nad argumentami ojca i córki. To ćwiczenie może pomóc młodym ludziom popatrzeć w inny, pozbawiony emocji sposób na własne konflikty z rodzicami.

Następnie przechodzimy do zadania 1, zgodnie ze scenariuszem na s. 211 „Poradnika metodycznego”.

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

8. Powołanie dla innych

Do wykorzystania na podsumowanie katechez 46 i 47

Katecheta może zaprezentować film na koniec katechezy 47 lub na początku katechezy 48, przed rozpoczęciem nowego tematu.

Film należy zapowiedzieć, np.:

– Na dwóch ostatnich katechezach mówiliśmy o roli, jaką odegrali w dziejach Kościoła święty Dominik i Franciszek z Asyżu. Święci ci do dziś są przykładem dla wielu młodych ludzi, którzy wybierają życie dla Jezusa Chrystusa.

Mówiliśmy też, że o ile Objawienie Boże i nauczanie Kościoła są niezmiennie, o tyle sposób przekazywania nauki Jezusa Chrystusa, a nawet sposób życia zgodnego z Ewangelią – zmienia się.

Dzisiaj zaprezentuję wam film o współczesnych zakonnikach i zakonnicach. Mam nadzieję, że po jego obejrzeniu będziecie częściej modlili się o dobre powołania kapłańskie i zakonne. Proszę was, abyście także zastanowili się i odpowiedzieli na pytanie o ewentualne własne powołanie - może odnajdziecie swoją drogę, swoje szczęście właśnie w takim sposobie życia, jakie zostało zaprezentowane w filmie?

Po filmie katecheta zachęca do modlitwy.

– Prośmy Boga za wszystkich, którzy poszli drogą życia zakonnego, aby na tej drodze znaleźli pokój Boży i po prostu spełnienie – dzięki przyjaźni z Jezusem Chrystusem i życzliwości ludzkiej.

„Ojcze nasz...”.

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

9. Różaniec

Do wykorzystania na katechezie 52. Odnaleźć się w doświadczeniu Maryi. Różaniec.

Film odtwarzamy tuż po dyskusji na temat hasła z „Jak sądzisz?” („Poradnik metodyczny, s. 248): „Czy różaniec jest modlitwą dla współczesnej młodzieży?” – jednak jeszcze przed modlitwą końcową. Prezentację poprzedzamy pytaniem:

– Jak sądzicie, o czym mógłby być film pt. „Różaniec”?

W zależności od odpowiedzi uczniów mówimy, że film będzie jednak zupełnie o czymś innym albo że film trochę będzie do tego nawiązywał. Będą w nim ukazane jednak postawy współczesnej młodzieży.

Po obejrzeniu filmu, pytamy uczniów, czy ten film mógł zachęcić wierzącego młodego człowieka do odmawiania różańca.

– Gdyby ten film obejrzał ktoś w waszym wieku, kto wierzy, chodzi do kościoła, przystępuje do spowiedzi i Komunii świętej, to czy ten film mógłby go zachęcić do odmawiania różańca? Dlaczego?

– Czy polecilibyście mu ten film? Dlaczego tak? Dlaczego nie?

Po rozmowie kończymy katechezę zgodnie ze scenariuszem z „Poradnika metodycznego” na s. 248 na dole.

GIMNAZJUM KLASA 1 – FILMY EDUKACYJNE

Wprowadzenia metodyczne do pracy z wykorzystaniem filmów podczas lekcji religii

10. Radujcie się

Do wykorzystania na katechezie 58. Radujcie się! Triduum Paschalne

W scenariuszu jest propozycja przeprowadzenia katechezy na jednej lub dwóch jednostkach lekcyjnych – w zależności od koncepcji katechety. Jeśli chcemy wykorzystać film, konieczne będą dwie jednostki lekcyjne.

Zaczynamy wtedy od modlitwy, na której kończyliśmy poprzednią katechezę:

– Któryś za nas cierpiał rany, Jezu Chryste, zmiłuj się nad nami!

Lekcję prowadzimy zgodnie ze scenariuszem, ale przed „Modlitwą” zaproponowaną w „Poradniku metodycznym” na s. 275. Przed filmem robimy krótkie wprowadzenie.

Uroczystości, które nadchodzą, zakończą okres Wielkiego Postu. Obejrzymy teraz film, w którym Andrzej i jego rodzina przeżyją swój „Wielki Post i Triduum Paschalne” w ciągu właściwie jednej doby. Chciałbym, żebyście podczas projekcji filmu zastanowili się, co było w nim wielkopostnego, a co wielkanocnego.

Po filmie najpierw proponujemy ułożenie krótkiego planu filmu, np.

- wielkie sprzątanie,
- wielka niespodzianka (wcale nieradosna) albo wielki powrót (wcale nieoczekiwany)
- trudna noc, trudne rozliczenia,
- trud i radość naprawiania tego, co złe
- niemożliwe staje się możliwe.

Jeśli uczniowie nie potrafią sami nadać krótkich nazw poszczególnym fragmentom filmu, można je zaproponować. Wtedy uczniowie opisują, co działo się w filmie w tej części.

– Czy już potraficie powiedzieć, co było w tym filmie wielkopostnego, a co wielkanocnego?

Katecheta podsumowuje film, zwracając uwagę, że Wielki Post jest taką drogą powrotu do ludzi i Boga, rozliczenia z tego, co złe, naprawiania. Wielkanoc nie oznacza końca tej drogi nawracania: jest wielką radością, ale i kontynuacją naprawiania życia. Ale już z wielką nadzieją i nową siłą. Co nam daje tę siłę i radość. Co nam daje nadzieję, która przewycięży wszystko?

Po takim podsumowaniu katecheta wprowadza „Modlitwę” ze s. 275 „Poradnika metodycznego” i prowadzi katechezę zgodnie ze scenariuszem.